

Doc. dr Goran Čeranić

KAPITALIZAM

I dio

-Prve misli koje su tretirale osobine novog društvenog poretka vezane su za teoretičare klasične političke ekonomije, koji su kapitalizam shvatili prije svega kao ekonomski sistem (Adam Smit, Dejvid Rikardo)

-Autori koji su se bavili društveno – političkom problematikom (mil, francuski prosvetitelji)

-Kritičari kapitalizma (Marks, Engels)

-
- ▶ Nove škole koje analiziraju kapitalizam (kejnzijanizam, monetarizam)
  - ▶ Nove vizije sagledavanja kapitalizma, prije svega u svjetlu postindustrijalizma (Dz.K. Galbrajt, A. Turen, D. Bel)
  - ▶ Svjetsko-sistemska teorija (Volerstin)

▶ IDEOLOGIJA KAPITALIZMA

- ▶ Liberalizam-ideološka matrica kapitalizma
- ▶ Liberalizam kao načelo slobode
- ▶ Uticaj teoretičara prirodnog prava i društvenog ugovora na formiranje ideološkog koncepta liberalizma (Hobs, Monteskje, Volter, Hjum)
- ▶ Sloboda pretpostavljna jednakosti

-
- ▶ OSNOVNI PRINCIPI LIBERALIZMA (L. Topić):
    - ▶ Privatna svojina i sloboda preduzetništva
    - ▶ Sloboda pojedinca
    - ▶ Privatna svojina
    - ▶ Lični interes i sloboda preduzetništva

-
- ▶ Liberalizam kao duhovna revolucija koja prati ekonomsku transformaciju svog vremena
  - ▶ Sloboda „Za“ i sloboda „Od“
  - ▶ Sloboda kao osnovni princip ideologije liberalizma odnosi se na sva područja društvenog života:
    - ▶ Sfera ekonomije
    - ▶ Sfera politike
    - ▶ Sfera civilnog društva
    - ▶ Sfera kulture

▶ DRUŠTVENO – ISTORIJSKE OSNOVE NASTANKA KAPITALIZMA

- ▶ Predistorija nastanka kapitalizma
- ▶ Trgovina kao osnovni ekonomski mehanizam koji je podstakao razvoj kapitalizma
- ▶ Razvoj zanatstva kao nova pokretačka snaga kapitalizma
  - ▶ -nastanak cehova
  - ▶ -kućna radinost

-
- ▶ Pojava manufakture kao preteče industrijske proizvodnje
  - ▶ Razvoj grada i alternativnih načina proizvodnje
  - ▶ Uticaj novovjekovne filozofije na razvoj nauke
  - ▶ Kapitalizam kao podsticaj razvoja prirodnih nauka
  - ▶ Dinamička priroda kapitalizma

▶ TEMELJNI DRUŠTVENI ODNOS U KAPITALIZMU

- ▶ Osnovni elementi ekonomskog sistema u kapitalizmu su:
  - ▶ Privatna svojina
  - ▶ Kapital
  - ▶ Tržište
- ▶ Tomas Sovel-dvije vizije covjekove prirode
- ▶ Osobenosti liberalne države

- ▶ Literatura: B. Đukanović, M. Bešić (2000): Svjetovi vrijednosti, CID,Socen, Podgorica, str. 53-71